

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 250/03-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. decembra 2003 predbežne prerokoval sťažnosť M. M., bytom V. O., t. č. vo väzbe v ÚVV v L., zastúpeného advokátom JUDr. J. F., G., vo veci porušenia jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 5 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského úradu justičnej polície Policajného zboru Trenčín, čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Trenčín sp. zn. 3 Tp 68/2003 zo 14. júla 2003 o predĺžení väzby, ako aj čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom Trenčín v konaniach o jeho žiadostiach na prepustenie na slobodu a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť M. M. v časti namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 17 ods. 5 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského úradu justičnej polície Policajného zboru Trenčín **o d m i e t a** pre nedostatok právomoci.

2. Sťažnosť M. M. v časti namietajúcej porušenie jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Trenčín sp. zn. 3 Tp 68/2003 o predĺžení väzby **o d m i e t a** pre zjavnú neopodstatnenosť.

3. Sťažnosť M. M. v časti namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom Trenčín o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 11. septembra 2003 doručené podanie M. M. (ďalej len „sťažovateľ“), bytom V. O., t. č. vo väzbe v ÚVV v L., zastúpeného advokátom JUDr. J. F., G., označené ako „Ústavná sťažnosť“. Z jeho obsahu vyplynulo, že voči sťažovateľovi bolo 5. februára 2002 začaté trestné stíhanie a súčasne vznesené obvinenie podľa § 160 ods. 1 Trestného poriadku uznesením vyšetrovateľa Krajského úradu justičnej polície Policajného zboru Trenčín (predtým Krajského úradu vyšetrovania Policajného zboru Trenčín). Uznesením Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 3 Tp 11/2002 z 8. februára 2002 bol sťažovateľ vzatý do väzby podľa § 67 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku. Ďalším uznesením okresného súdu sp. zn. 3 Tp 2/03 z 31. januára 2003 bola väzba sťažovateľa predĺžená do 5. augusta 2003 a napokon uznesením okresného súdu sp. zn. 3 Tp 68/2003 zo 14. júla 2003 bola jeho väzba predĺžená do 5. decembra 2003. Sťažovateľ namietal, že ako počas doterajšieho trvania väzby, tak aj v dôsledku jej predĺženia došlo k porušeniu jeho viacerých základných práv a slobôd ako podľa Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), tak aj podľa Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

Pokiaľ ide o porušenie jeho základných práv počas trvania väzby (čl. 17 ods. 5 a čl. 48 ods. 2 ústavy), sťažovateľ uvádza, že „počas celej doby väzby boli so mnou vykonané vyšetrovateľom len tri vyšetrovacie úkony“ napriek tomu, že orgány činné v trestnom konaní musia trestné veci „prejednávať čo najrýchlejšie“ (§ 2 ods. 4 Trestného poriadku). Sťažovateľ tiež namietal porušenie svojho základného práva byť vo väzbe iba nevyhnutne dlhú dobu podľa čl. 17 ods. 5 ústavy v spojení s čl. 5 ods. 3 dohovoru. Jeho porušenia sa mal dopustiť okresný súd vo svojom uznesení o predĺžení väzby zo 14. júla

2003 sp. zn. 3 Tp 68/2003. Sťažovateľ napáda toto uznesenie v jeho odôvodnení, keďže okresný súd uviedol: *„rovnako ako v predchádzajúcich prípadoch, keď rozhodoval o predĺžení lehoty trvania väzby, že návrh na predĺženie lehoty trvania väzby je dôvodný a naďalej sú dané dôvody väzby v zmysle § 67 ods. 1 písm. b), c) Tr. por. Vo svojom odôvodnení súd neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali moje ďalšie zotrvanie vo väzbe, a to napriek tomu, že väzba znamená vážny zásah do ústavou garantovaných občianskych práv. ... Zákonom vyžadované „konkrétne skutočnosti“ ako predpoklad väzby obvineného musia byť preukázané nielen pri vzatí obvineného do väzby, ale musia byť dané počas celého trvania väzby. Ak tieto skutočnosti odpadnú a nie sú nahradené inými relevantnými skutočnosťami, zanikne aj dôvod zákonnej väzby obvineného.“*

V dôsledku uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd v jeho veci nálezom rozhodol takto:

„Okresný súd uznesením zo dňa 14. 7. 2003 pod sp. zn. 3 Tp 68/2003 porušil právo M. M. byť vzatý do väzby iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy SR, právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, právo byť súdený v primeranej lehote, alebo byť prepustený počas konania podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na urýchlené rozhodnutie súdu a nariadenie prepustenia ak je pozbavenie slobody tejto osoby nezákonné podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“

Ruší sa uznesenie Okresného súdu v Trenčíne zo dňa 14. 7. 2003 pod sp. zn. 3 Tp 68/2003.“

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd upravených buď v ústave, alebo v medzinárodnej zmluve o ľudských právach, pokiaľ o ich ochrane nerozhoduje iný súd. Podmienky konania ústavného súdu o sťažnostiach, ako aj ich zákonom predpísané náležitosti sú upravené v zákone Národnej

rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom nesplnenie niektorej z nich má za následok odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd preto predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona.

1. V tej časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 5 a čl. 48 ods. 2 ústavy v dôsledku toho, že počas doterajšej doby trvania väzby boli s ním vykonané iba tri vyšetrovacie úkony (a to napriek tomu, že zákonnou povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní je prejednávať trestné veci čo najrýchlejšie), ju ústavný súd odmietol pre nedostatok svojej právomoci. Opieral sa pritom o ústavnú zásadu subsidiarity svojho konania o sťažnostiach namietajúcich porušenie základných práv alebo slobôd sťažovateľov, v dôsledku ktorej je o nich ústavný súd oprávnený konať len vtedy, keď sťažovatelia nemajú k dispozícii účinný právny prostriedok nápravy pred iným orgánom štátu. Ústavný súd už rozhodol predtým, že nemá právomoc konať o návrhu fyzickej osoby na vyslovenie porušenia jej základných práv, ak im poskytuje ochranu právny poriadok použitím opravného prostriedku pred iným štátnym orgánom Slovenskej republiky, napríklad opravných prostriedkov v konaní pred orgánmi prípravného trestného konania (I. ÚS 1/97). Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd poukazuje na § 167 Trestného poriadku (žiadosť o preskúmanie postupu vyšetrovateľa alebo policajného orgánu), ktorý poskytuje obvinenému právo kedykoľvek v priebehu vyšetrovania žiadať prokurátora, aby boli odstránené preťahy vo vyšetrovaní. Takáto žiadosť nie je viazaná lehotou, pričom prokurátor ju musí bez meškania vybaviť a o výsledku preskúmania musí byť žiadateľ upovedomený. Hoci sťažovateľ vo svojej sťažnosti tvrdil, že viackrát žiadal o prepustenie na slobodu, netvrdil a ústavnému súdu ani nedokladoval, že by bol využil tento prostriedok nápravy, ktorý smeruje priamo proti nečinnosti vyšetrovacích orgánov. Z tohto dôvodu bolo potrebné jeho sťažnosť v tejto časti odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

2. V druhej časti sťažnosti sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy v spojení s čl. 5 ods. 3 dohovoru. Sťažovateľ predovšetkým namietal, že okresný súd vo svojom rozhodnutí o predĺžení väzby zo 14. júla 2003 neuviedol žiadne konkrétne dôvody, resp. „skutočnosti, ktoré by odôvodňovali ďalšie zotrvanie sťažovateľa vo väzbe“. Ústavný súd už v konaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie čl. 17 ústavy rozhodol, že je „oprávnený konať len vtedy, ak označeným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu došlo k porušeniu ústavnoprocených princípov spätých s garanciami a obmedzením osobnej slobody podľa čl. 17 ústavy a čl. 5 dohovoru a súčasne ochranu týmto základným právam nemožno poskytnúť využitím účinného prostriedku nápravy dostupného sťažovateľovi“ (II. ÚS 76/02, II. ÚS 112/02).

Podobne ako v prípadoch iných sťažností namietajúcich porušenie základných práv sťažovateľom súdom ústavný súd preto skúmal, či postup označeného súdneho orgánu nie je svojvoľný alebo arbitrárny a či nezakladá možnosť porušenia sťažovateľom označených základných práv. Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 17 ods. 5 ústavy a čl. 5 ods. 3 dohovoru uznesením súdu o predĺžení väzby je preto ústavný súd oprávnený a povinný preskúmať, či všeobecný súd rešpektoval zákonné predpoklady na predĺženie väzby a či jeho rozhodnutie vychádzalo zo skutkových dôvodov, ktoré viedli nielen k jej uvaleniu, ale aj k trvaniu (predĺženiu). Ústavný súd tiež v súlade so základným princípom, že väzba má trvať len nevyhnutnú dobu, hodnotil, či ju súd rozhodujúci o jej predĺžení predĺžil na dobu, aká sa javí v dobe rozhodovania ako nevyhnutná (I. ÚS 11/01). Z uvedených dôvodov si ústavný súd vyžiadal a preskúmal napadnuté uznesenie okresného súdu sp. zn. 3 Tp 68/2003 zo 14. júla 2003, z ktorého vyplynulo, že na základe pripojeného vyšetrovacieho spisu sp. zn. KUV 86/20-2001 okresný súd potvrdil pretrvávajúcu existenciu väzobných dôvodov u sťažovateľa, pričom uviedol, že „dôvodnosť podozrenia, že obvinení spáchali skutky, pre ktoré im bolo vznesené obvinenie, sú naďalej dané a nedošlo k žiadnej takej zmene okolností, ktoré by dôvodnosť podozrenia u obvinených podstatne zoslabili alebo vylúčili a ani ku zmene konkrétnych skutočností, ktoré boli dôvodom ich vzatia do väzby“. Konštatovanie o pretrvávaní pôvodných dôvodov väzby v dobe rozhodovania súdu o jej predĺžení s príslušným odkazom na ich predošlé zdôvodnenie (v prípadoch, že sa dôvody väzby nezmenili) ústavný súd nehodnotil ako nedostatok „konkrétnych dôvodov“ väzby, tak

ako to tvrdil sťažovateľ vo vzťahu k namietanému porušeniu svojich základných práv. Pokiaľ ide o rozsah ďalších úkonov, ktoré je s obvinenými potrebné vykonať vo väzobnom režime, okresný súd uviedol, že „sú dôvodné všetky úkony, ktoré sa ešte v priebehu prípravného konania majú vykonať a na ktoré poukazuje vo svojej sťažnosti prokurátorka krajskej prokuratúry, avšak nie v požadovanom časovom rozsahu, aký navrhuje“. Okresný súd v tejto otázke zohľadnil postup a výsledky vyšetrovania dosiahnuté od svojho posledného rozhodnutia o predĺžení väzby z 31. januára 2003 a pri ich zohľadnení rozhodol o jej predĺžení na dobu zodpovedajúcu (primeranú) na vykonanie ďalších nevyhnutých úkonov, a to do 5. decembra 2003 (na rozdiel od návrhu prokurátorky, ktorá požadovala jej predĺženie do 5. februára 2004). Ústavný súd preto uzavrel, že napadnuté uznesenie okresného súdu o predĺžení väzby sťažovateľa z 5. augusta 2003 má oporu a vychádza zo skutkových okolností, ako aj z doterajšieho priebehu vyšetrovania v jeho veci, pričom pri jej predĺžení súd zohľadnil doterajší stav vyšetrovania, ako aj potrebu vykonania ďalších úkonov za trvania väzobného režimu sťažovateľa. Keďže sťažovateľ okrem toho, že uzneseniu okresného súdu vytyka nekonkrétnosť dôvodov, už neuviedol žiadnu ďalšiu skutočnosť, na základe ktorej by bolo možné usudzovať, že toto je postihnuté takými nedostatkami, ktoré by zdôvodňovali záver o jeho neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti, bolo potrebné jeho sťažnosť v časti namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy a čl. 5 ods. 3 dohovoru odmietnuť pre zjavnú neopodstatnenosť.

3. Sťažovateľ napokon namietal aj porušenie svojho základného práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, v súlade s ktorým má každý, kto je pozbavený slobody, právo podať návrh na začatie konania, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti pozbavenia jeho slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné, pričom z okolností prípadu je zrejmé, že porušovateľom tohto práva mal byť okresný súd v konaniach o jeho sťažnostiach na prepustenie na slobodu. Aj keď sťažovateľ uviedol, že počas svojej väzby viackrát žiadal o prepustenie na slobodu (žiadosťou zo 6. decembra 2002 - zamietnutá 19. decembra 2002, žiadosťou z 13. februára 2002 - zamietnutá 28. marca 2002 a žiadosťou z 15. júla 2003), vo svojej sťažnosti už žiadnym spôsobom nespresnil, v čom vidí jeho porušenie a čoho sa od ústavného súdu domáha. Z uvedeného dôvodu bola jeho sťažnosť v tejto časti odmietnutá pre zjavnú neopodstatnenosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. decembra 2003